

Beleidsplan de Bibliotheek Heusden 2021-2024

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1 – Kern en koers van de bibliotheek	4
Onze Missie	4
1.1 Bibliotheek voor iedereen	4
1.2 Bibliotheek als kompas	5
Hoofdstuk 2 – Uitgangspunt: kadernotitie van Gemeente Heusden	6
Hoofdstuk 3 – Huidige positie en de weg naar de toekomst	8
3.1 Huidige positie	8
3.2 Wat vindt de gemeente Heusden?	8
3.3 Wat vinden onze gebruikers?	8
3.4 Wat vindt de auditcommissie?	8
3.5 Wat vinden onze medewerkers?	9
3.6 Relevante trends en ontwikkelingen	9
3.7 Bibliotheek als community library	10
Hoofdstuk 4 – Maatschappelijke betekenis	11
4.1 Collectie	11
4.2 Programma	13
A. Ter beschikking stellen van kennis en informatie	13
B. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie	15
C. Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur	19
D. Organiseren van ontmoeting en debat	19
E. Laten kennis maken met kunst en cultuur	20
4.3 Samenwerking	20
Landelijk	20
Regionaal	21
Lokaal	22
Hoofdstuk 5 – Bibliotheekfunctie op maat voor alle inwoners	24
5.1 Organisatie	24
Interne en externe versterking	25
5.2 Huisvesting	26
Vlijmen	27
Oudheusden	28
Drunen	28
Hoofdstuk 6 – Kwaliteit en rendement	32
6.1 Financiële middelen	32
6.2 Waardevolle verantwoording/ Rendement	35

Voorwoord

Mensen houden van de bibliotheek. Dit geldt voor medewerkers, vrijwilligers en gebruikers. Een goede plek nog beter maken, meebewegen en blijven in een snel veranderende wereld. Stap voor stap transformeren we naar een bibliotheek van, voor en met de gemeenschap. Wij geloven op deze manier zoveel mogelijk waarde te realiseren voor de lokale samenleving. Er wordt tegenwoordig vaak gesproken over een “community library”, of in gewoon Nederlands, we streven naar een samenlevingsbibliotheek.

Want de bibliotheek is er voor iedereen. Het is onze taak eenieder op zijn of haar eigen niveau mee te nemen in dat wat nodig is (toerusten) of extra mee te geven (verrijken). Want als iedereen mee kan doen dragen we bij aan een samenleving die weerbaar is en zelfredzaam. Dit voorkomt ‘schade’ in de toekomst. Zij die niet voldoende geletterd zijn missen de boot. Een gebrek aan mediawijsheid kan iemand in de problemen brengen doordat hij zich laat misleiden op internet. Of wie niet weet hoe te communiceren met de overheid creëert weer heel andere problemen.

Het voorkomen van deze problemen die grote maatschappelijke gevolgen hebben en voor de samenleving uiteindelijk ook hoge kosten met zich meebrengen is onderdeel van onze missie.

De maatschappelijke, educatieve, culturele en economische waarde van de bibliotheek is groot. De openbare bibliotheek bevordert lezen en schrijven, draagt bij aan mediawijsheid en biedt mensen de kans volwaardig deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Want taal is belangrijker dan ooit. De bieb is een onmisbare schakel geworden in een voor veel mensen steeds complexere wereld. In Heusden werd de bibliotheek in 2019 maar liefst 137.000 keer bezocht! En steeds meer spelen onze activiteiten zich buiten de bibliotheken af: op scholen, in verzorgingshuizen en soms zelfs op straat.

Dit beleidsplan is de onderlegger voor de komende jaren. Daarin zitten geen drastische wijzigingen; wat goed is moet goed blijven maar we verbeteren waar mogelijk. De afgelopen maanden hebben we gezien hoe onverwachte gebeurtenissen de wereld op z’n kop kunnen zetten. De creativiteit en flexibiliteit van alle betrokkenen die hierbij zo sterk naar voren komt geeft vertrouwen voor de toekomst. Het betekent echter ook dat niets zeker is, plannen gaandeweg bijgesteld moeten worden of van vorm kunnen veranderen. Wat blijft is onze inzet voor taal en alles wat daarmee te maken heeft.

Deze passie dragen wij uit en delen we met zoveel mogelijk partijen. We zijn dankbaar voor de versterking die vele vrijwilligers, gebruikers, maatschappelijke organisaties, de gemeente en ook het bedrijfsleven laten zien. Met hen staat de bibliotheek iedere dag midden in de samenleving, voeden wij en worden wij gevoed. Dit willen wij verder uitbouwen en voor nog meer mensen laagdrempelig toegankelijk maken.

Wij nodigen iedereen van harte uit met ons in gesprek te blijven of te komen en in die verbinding steeds weer nieuwe wegen te vinden om de wereld met taal te kleuren. Want taal verbindt ons allemaal!

Namens Bestuur en directie Bibliotheek Heusden
Sergei Versteeg

Hoofdstuk 1 – Kern en koers van de bibliotheek

Onze Missie

Samen leven gaat beter en plezieriger als iedereen meedoet en zich betrokken voelt. De Bibliotheek Heusden ziet het als haar opdracht om mensen te inspireren en te ondersteunen bij het ontwikkelen van kennis, vaardigheden en talenten.

Samen met de inwoners en partners is de Bibliotheek Heusden dé organisatie om het verschil te maken.

Wij zien daarbij een toekomstperspectief waarbij de bieb van iedereen is – en ook als zodanig door iedereen wordt ervaren. Wij zijn relevant voor elke inwoner uit de gemeente. Wij kennen onze inwoners en zij praten over ons als “mijn bibliotheek”.

Dit vraagt om een sterke externe focus met producten en diensten die ontwikkeld worden in samenwerking met inwoners en partners. Hierbij werken we continu aan de bekendheid en zichtbaarheid van de bibliotheek. Daarbij zijn twee uitgangspunten voor ons belangrijk: dat de bibliotheek er is voor iedereen en dat de bibliotheek moet dienen als kompas.

1.1 Bibliotheek voor iedereen

Bibliotheek Heusden is er voor alle burgers van de gemeente. Om dit te kunnen bewerkstelligen wil de bibliotheek een actieve, professionele partner zijn die midden in de gemeenschap staat. Niet alleen willen wij mensen met de bibliotheek verbinden, we willen ook mensen met elkaar verbinden. Dit kan een sociale en persoonlijke verrijking betekenen. Daarvoor is het nodig dat wij zichtbaar zijn, betrokken bij de lokale gemeenschap, laagdrempelig en faciliterend.

Steeds opnieuw zal de bibliotheek initiatief nemen om tot een vernieuwend en aansprekend programma te komen dat aansluit bij de wensen van de inwoners. Het debat wordt gefaciliteerd, met ruimte voor ontmoeting en samenkomst. Wij kunnen mensen bij elkaar brengen en zorgen voor verbinding tussen mensen met verschillend gedachtengoed. Hierdoor wordt niet alleen het inzicht van individuen verrijkt, maar ook de gemeente in zijn geheel.

De bibliotheek kijkt naar de diversiteit in de gemeente en gaat op zoek naar communities, groepen van betrokkenen rond een bepaald thema of activiteit. Gemeente en bibliotheek kunnen daarin samen optrekken. We organiseren activiteiten en faciliteren het uitwisselen van kennis, zodat we onze inwoners beter leren kennen, weten wat hen bezighoudt en kunnen inspelen op hun behoeftes. Wij zijn er niet vóór de inwoners, maar ván de inwoners. De bibliotheek staat open voor initiatieven en creëert mogelijkheden, onder meer om deze communities te ondersteunen in hun ontwikkeling.

Concreet betekent dit dat de bibliotheek personen en groepen in de samenleving verwelkomt én actief zal opzoeken. Laten weten wat wij voor hen kunnen betekenen. Zo gaan we de verbinding met de samenleving aan.

1.2 Bibliotheek als kompas

Bibliotheek Heusden wil het fysieke én digitale informatiepunt zijn, de wegwijzer in de gemeente. De burger krijgt als het ware een kompas in handen waarmee hij richting kan geven aan zijn persoonlijke ontwikkeling. De bibliotheek wijst de weg, stimuleert en faciliteert daarbij.

Een bibliotheekmedewerker moet ervoor zorgen dat de leden van de gemeenschap de juiste kant op gestuurd worden. Dit kan zijn naar een boek over opvoeding, iemand die de persoon in kwestie kan helpen met taalvaardigheid of een bijeenkomst over rouwverwerking. Dit betekent echter niet dat de bibliothecaris expert hoeft én kan zijn op al deze gebieden. Gelukkig zijn er genoeg experts in onze gemeenschap te vinden.

Verder zijn er tal van ontwikkelingen die ons leven voortdurend beïnvloeden en veranderen. De bibliotheek kan een belangrijke rol spelen in het vertrouwd maken met deze ontwikkelingen. Voor een werkelijk inclusieve samenleving is deze opdracht van groot belang. Want om mee te kunnen doen moet je soms bijleren. Denk daarbij aan 3D printen, kunstmatige intelligentie, Internet of Things, blockchain technologie, gamification, privacy & digitale identiteit. Het is een kans om deze boeiende en soms nauwelijks ontgonnen onderwerpen samen met anderen tot leven te brengen op het podium dat de bibliotheek biedt. In samenwerking met partners zoals bedrijfsleven, SG De Overlaat, Scala, Technasium en Het Pieck kunnen we dit realiseren.

Als bibliotheek kunnen we op twee niveaus bijdragen: toerusten of verrijken. Zoals reeds bestaande programma's die breder georiënteerd zijn in het bestrijden van laaggeletterdheid, bewust en gezond leven, het tegengaan van eenzaamheid en vergroten van bewustwording en duurzaamheid. Wij blijven ons hier de komende jaren voor inzetten, zodat we onze inwoners helpen de touwtjes in handen te nemen en zelfredzaam te worden en te blijven.

Toerusten: het aanbieden van kennis en informatie opdat mensen over voldoende basisvaardigheden beschikken om zelfstandig mee te draaien in de maatschappij.

Verrijken: het aanbieden van programma's ter verdieping voor diegenen die zich verder willen ontwikkelen

Hoofdstuk 2 – Uitgangspunt: kadernotitie van Gemeente Heusden

Bibliotheek Heusden is zich ervan bewust dat met de veranderende maatschappij de behoeften van haar gebruikers veranderen. De bibliotheek is al jaren in een proces van transitie, getuige hiervan is de veelzijdige (educatieve) programmering. Met de toenemende individualisering, multiculturalisering en digitalisering van de samenleving nemen echter ook de vraag naar en het belang van een fysieke leer- en ontmoetingsplek in de lokale gemeenschap toe.

Daarbij zijn de wensen van de gemeente en de koers van de samenwerkings- en netwerkpartners belangrijk. Het is onze intentie om in die verbindingen tot een dienstverlening te komen die aansluit bij de behoeften, dichtbij en toegankelijk voor alle burgers. Hiertoe dienen duidelijke keuzes gemaakt te worden. Leidend in dit meerjarenbeleidsplan is de gemeentelijke kadernotitie die wij in 2019 hebben mogen ontvangen.

Deze notitie stelt 3 uitgangspunten centraal:

1. Maatschappelijke betekenis
2. Een bibliotheekfunctie op maat voor alle inwoners
3. Kwaliteit en rendement

Voor meer informatie verwijzen wij naar de kadernotitie in de bijlage.

Het eerste punt refereert aan de taakstelling zoals deze in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) naar voren komt. Het is essentieel dat de gemeenteraad het belang van de inhoud hiervan erkent en ondersteunt. De Wsob heeft als doel het openbare bibliotheekwerk in Nederland te definiëren. Terwijl de minister de verantwoordelijkheid expliciet bij de gemeenten legt, geeft zij met deze wet het kader voor de gemeenten aan. De relevantie wordt uiteindelijk bepaald door de gebruiker. De burger betaalt immers, via de gemeentelijke subsidie en contributies.

Het uitgangspunt zijn de vijf kernfuncties van de bibliotheek zoals die in deze wet benoemd zijn:

1. Ter beschikking stellen van kennis en informatie
2. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3. Bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur
4. Organiseren van ontmoeting en debat
5. Laten kennismaken met kunst en cultuur

De bibliotheek geeft invulling aan deze kernfuncties door het aanbieden van een omvangrijke en aansprekende programmering. Een programmering die structuur geeft aan het bibliotheekwerk en de interactie met de gemeenschap versterkt.

Een andere manier waarop we hieraan invulling geven is de collectie die beschikbaar gesteld wordt aan de gebruiker. Naast boeken bestaat deze uit onder andere tijdschriften, leermiddelen en een groeiend aanbod aan betrouwbare digitale bronnen.

De collectie en de programmering staan hierbij steeds met elkaar in verbinding en versterken elkaar waar mogelijk online en fysiek in de ruimte die wij van oudsher 'de bibliotheek' noemen. Een ruimte die belangrijk blijft voor alle kernfuncties.

Als laatste draagt onze constante inzet met betrekking tot het opzoeken en verstevigen van samenwerkingsverbanden hieraan bij. Door onze krachten te bundelen met andere partijen kunnen we onze activiteiten beter en efficiënter ten uitvoer brengen.

Het tweede punt, een bibliotheekfunctie op maat voor alle inwoners, vertaalt de wens een passend aanbod te maken van verschillende bibliotheekvormen in de gemeente, opdat iedereen toegang heeft tot de maatschappelijke bibliotheekfuncties. Ook dit is volledig in lijn met onze koers. Wij zetten in op het versterken van onze organisatie en het verbeteren van onze huisvesting, zodat we alle inwoners van gemeente Heusden van dienst kunnen zijn.

Het derde punt stelt dat aan maximale kwaliteit en rendement moet worden voldaan. Vanzelfsprekend moet er niet alleen goed werk geleverd worden, dit moet ook zichtbaar gemaakt worden voor een passende prijs. Hier werken wij aan.

Wij hebben er vertrouwen in dat de gemeentelijke beleidskaders en ons beleidsplan dusdanig op elkaar aansluiten dat er de komende periode een sterke basis onder ons werk gelegd kan worden, op weg naar een samenlevingsbibliotheek. De hoofdstukken 4,5 en 6 gaan op die verwevenheid in.

Hoofdstuk 3 – Huidige positie en de weg naar de toekomst

3.1 Huidige positie

Bibliotheek Heusden is een compacte, wendbare en toekomstgerichte organisatie. Dankzij de sterke verbinding met de lokale gemeenschap en deskundige, betrokken medewerkers en vrijwilligers wordt er kwalitatief goed bibliotheekwerk gerealiseerd. Dit is in 2019 bevestigd door een grondige audit van de Certificeringsorganisatie Bibliotheekwerk, Cultuur en Taal (CBCT), de onafhankelijke organisatie die elke bibliotheek om de vier jaar beoordeelt.

Dat we er anno 2020 goed voor staan is voor een belangrijk deel te danken aan de transformatie naar een programmerende, maatschappelijk-educatieve bibliotheek die al een aantal jaren eerder werd ingezet. Verschillende medewerkers hebben een nieuwe functie, van enkele anderen is juist afscheid genomen. Eind 2019 is het nieuwe functiehuis afgerond en met ingang van 2020 staat er een stevig fundament om de komende jaren op verder te bouwen.

3.2 Wat vindt de gemeente Heusden?

Uit diverse bijeenkomsten, gesprekken met ambtenaren en bestuurders en de daaruit voortgekomen kadernotitie van de gemeenteraad hebben we de volgende punten van belang benoemd.

1. Bibliotheek Heusden wordt gezien als een belangrijke samenwerkingspartner in het cultureel, educatief en maatschappelijk domein.
2. Belang van lokale verankering en samenwerkingspartner vanuit eigen specialismen.
3. De focus op taal en laaggeletterdheid.
4. Belang van werken aan inclusie; 'iedereen doet mee', (digi)taal én sociaal.
5. Belang eigen relevantie en vergroten zichtbaarheid.
6. Sterke relatie aangaan met ondernemers. Economische waarde zichtbaar maken.
7. Belang van veilige (leer)omgeving.

3.3 Wat vinden onze gebruikers?

Als samenlevingsbibliotheek is het voor ons van groot belang te weten wat onze gebruikers van ons vinden. Iedere vier jaar voeren wij hiertoe een klanttevredenheidsonderzoek uit, aangevuld met tussentijdse (thema)enquêtes. Gebruikers zijn erg positief over onze medewerkers en ook over de collectie, met name het aanbod van leesboeken. Tevens zijn zij positief over de vestigingen en de spreiding hiervan. Daarentegen vindt men dat de openingstijden wel verruimd mogen worden. Evenementen worden steeds vaker bezocht en zeer positief gewaardeerd.

In 2021 zal een nieuw onderzoek uitgevoerd worden.

3.4 Wat vindt de auditcommissie?

In mei 2019 is Bibliotheek Heusden uitgebreid bezocht door een externe auditcommissie van het CBCT. Deze heeft de organisatie op een groot aantal aspecten beoordeeld. De uitkomst was dat Bibliotheek Heusden zeer toekomstgericht bezig is en goed bibliotheekwerk verricht.

Als sterke punten werden de betrokkenheid en eensgezindheid genoemd, evenals het feit dat onze producten en diensten goed aansluiten bij de vraag van onze omgeving.

Verbeterpunten zijn het verder uitwerken en borgen van de nieuwe Plan-Do-Check-Act (PDCA)-tool Bibliomonitor. Ook dient er een concreet meerjarenbeleidsplan te komen en kan de samenwerking met partners planmatiger opgepakt worden. Deze audit heeft voor ons geen verrassingen opgeleverd.

3.5 Wat vinden onze medewerkers?

Medewerkers van Bibliotheek Heusden zijn volgens het laatste onderzoek in 2017 in grote mate betrokken en bevlogen bij het werk. Zij geven aan veel energie te krijgen van het werk en er echt voor te gaan. Zij voelen zich gewaardeerd en veilig. De onderlinge samenwerking, evenals de communicatie wordt positief ervaren. De werkdruk werd in een enkel geval als te hoog ervaren. In 2017 kreeg de organisatie gemiddeld een 7,3 van de medewerkers. Er is sindsdien het nodige veranderd, wat in 2021 in een volgende peiling zichtbaar zal worden.

3.6 Relevante trends en ontwikkelingen

Wij volgen relevante trends en ontwikkelingen door de input van ons netwerk en het volgen van onderzoek en nieuws. In de komende jaren hebben onder andere de volgende trends en ontwikkelingen onze aandacht:

- De kloof tussen mensen die wel en niet mee kunnen komen door te beschikken over basisvaardigheden in de samenleving wordt groter.
- Een groeiende grote groep mensen beschikt over onvoldoende taal- en digitale vaardigheden. Recent onderzoek wijst uit dat 18% van de 14-jarigen met een te laag taalniveau van school dreigt te komen.
- Covid-19. De uitbraak van het corona virus toont ons allemaal dat er onvoorspelbare gebeurtenissen zijn waarmee direct ieders leven verandert. Dit heeft gevolgen voor elk individu en op organisaties. Hoe weerbaar, flexibel en creatief ben je, wat mag wel en wat niet, en hoe ziet de toekomst eruit?
- Globalisering in combinatie met behoefte aan verbinding met kleine, overzichtelijke sociale netwerken (third places).
- Anders lezen. Er is een dalende trend in uitleningen en verkopen van fysieke boeken. Informatie wordt steeds meer in korte 'hapklare brokken' online verkregen ('skimming').
- Toenemende behoefte om te delen in kleine groepen van gelijkgestemden.
- Digitalisering van gegevens. 'Big data' levert kansen, maar brengt ook veel vraagstukken mee op het gebied van ethiek en privacy.
- Vergrijzing is een doorzettende demografische trend en mensen worden bovendien steeds ouder. Een opgave is hun leven betekenisvol te laten zijn en eenzaamheid tegen te gaan.
- Een toenemende groep ISK (Internationale Schakelklas) leerlingen heeft een te grote taalachterstand bij het verlaten van het primair onderwijs (PO) om in te kunnen stromen in het voortgezet onderwijs (VO).
- Steeds meer arbeidsmigranten wonen en werken in onze regio. Hun taalachterstand verdient aparte aandacht, zodat ook deze groep blijvend mee kan komen in de samenleving.

3.7 Bibliotheek als community library

Volgens R. David Lankes, directeur van de University of South Carolina's School of Information Science en vooraanstaand wetenschapper op het gebied van informatie- en bibliotheekwetenschap is *"de missie van bibliothecarissen het verbeteren van de maatschappij door het faciliteren van kenniscreatie"*. Zijn werk beïnvloed langzaam en gestaag het Nederlands bibliotheekwerk. Al enkele jaren hebben we in Nederland geen studie meer die mensen opleidt tot bibliothecaris, maar sinds vier jaar is er wel een "community librarian" opleiding. Een opleiding die gebaseerd is op dit gedachtegoed.

Bibliotheek Heusden gaat met deze trend mee, omdat wij geloven in een bibliotheek die bijdraagt aan de maatschappij en veel meer is dan een verzameling boeken. Boeken zijn immers niet het doel van de bibliotheek, maar vormen een middel om kenniscreatie te faciliteren. Dat betekent dat andere middelen, zoals bijvoorbeeld computers, dvd's, lezingen, discussieavonden en workshops, net zo goed bij een bibliotheek horen als boeken.

Belangrijk daarbij is dat voor elke bibliotheek weer andere middelen belangrijk zijn. Het is de bedoeling dat de bibliotheek kenniscreatie faciliteert om de maatschappij te verbeteren. Want elke bibliotheek bedient wisselende en gevarieerde groepen mensen.

De kennis in een boek komt pas tot leven als jij het tot je neemt en het iets voor je betekent. Dit betekent dat je als bibliotheek niet simpelweg "de beste boeken" kan aanschaffen, maar dat je moet kijken hoe de boeken zich relateren aan de gemeenschap die je dient.

Dit geldt dus niet alleen voor boeken en andere materialen, maar ook voor de programmering van de bibliotheek. Deze moet aansluiten bij de lokale gemeenschap. Juist daarom is het belangrijk dat een moderne bibliotheek zich duidelijk naar buiten toe profileert en mogelijkheden tot samenwerking opzoekt. De gemeenschap moet onderdeel uitmaken van de bibliotheek. Om dit vorm te geven en te verstevigen is ruimte in de formatie vrijgemaakt.

**"Bad libraries only build collections.
Good libraries build services
(and a collection is only one of many).
Great libraries build communities".**

R. David Lankes

De vijf kernfuncties van openbare bibliotheken

Ter beschikking stellen van **kennis en informatie**

Onder andere **collecties, informatiebijeenkomsten** en **informatiepunten**

Bieden van mogelijkheden tot **ontwikkeling en educatie**

Onder andere **Digisterker, Klik & Tik** en **Taalhuis**

Bevorderen van **lezen** en het laten kennismaken met **literatuur**

Onder andere **leesclubs, schrijversbezoeken** en **voorleesactiviteiten**

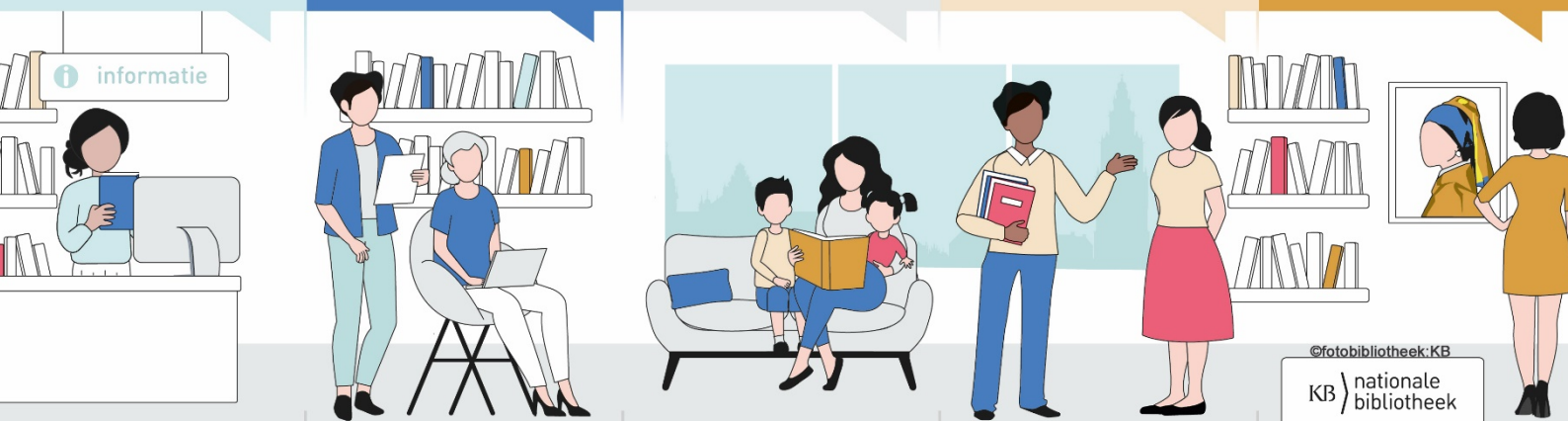
Organiseren van **ontmoeting en debat**

Onder andere **ontmoetingscafés** en **maatschappelijke en culturele debatten**

Laten kennismaken met **kunst en cultuur**

Onder andere **exposities, tentoonstellingen** en **muziek- en toneeluitvoeringen**

©fotobibliotheek:KB

KB } nationale bibliotheek

Hoofdstuk 4 – Maatschappelijke betekenis

De eerste pijler van de kadernotitie van de gemeente, maatschappelijke betekenis, refereert aan het kader zoals dit in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) naar voren komt. We herhalen nog een keer de vijf kernfuncties:

- A. Ter beschikking stellen van kennis en informatie
- B. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
- C. Bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur
- D. Organiseren van ontmoeting en debat
- E. Laten kennismaken met kunst en cultuur

Concreet geven wij op drie verschillende manieren inhoud aan deze kernfuncties: door middel van collectie, programmering en samenwerking.

4.1 Collectie

De omvang en samenstelling van de collectie van iedere bibliotheek is een terugkerend en belangrijk onderwerp.

In ons land zijn alle bibliotheken aangesloten op een landelijke database. Daardoor is in principe ieder boek dat in Nederland aanwezig is ook beschikbaar bij de lokale vestiging in de eigen woonplaats. Bibliotheken vragen wisselende vergoedingen voor hun dienstverlening.

We moeten toewerken naar uniforme afspraken die recht doen aan de landelijke en regionale dienstverlening. Bibliotheken zullen met elkaar de collectie in stand moeten houden en actueel laten zijn, om optimaal te kunnen voldoen aan met name de eerste drie kernfuncties, zoals opgesteld in de Wsob. Van dat ene gespecialiseerde boek over de effecten van endogene krachten in de Alpen tot aan de laatste bestseller uit de boeken top 10.

Een gefundeerd collectieplan vormt de basis. Kwaliteit, actualiteit en omvang van de collectie zijn belangrijk. Net als de kosten hiervan, mede in relatie tot de ambities voor de komende periode. De wisselwerking tussen programmering en collectie is relevant. Het samenstellen van de collectie kost tijd en dus geld, hierin zal de komende periode gezocht worden naar optimalisatie van het proces. Hoe kan het beter, hoe blijft de collectie relevant, waar kan het minder of moet de samenstelling veranderen? De samenwerking met de landelijke en regionale partijen voor de inkoop en bewerking van boeken staat op het programma. We gaan concreet onderzoeken hoe we een Brabantse collectie vormen in samenwerking met een achttal collega-bibliotheken.

Collectie en programmering moeten elkaar ondersteunen in het bedienen van onze bezoekers. Het hebben van een collectie die aansluit bij de programmering, waarin ontmoeting, debat, kunst en cultuur centraal staat, kan versterkend werken. Een lezing wordt zo interessanter met uitgelichte boeken, waarbij geput kan worden uit een regionale of landelijke collectie.

De Speeltheek in Drunen is een zelfstandige stichting waar wij nauw mee samenwerken. Wij erkennen het belang van het toegankelijk maken van speelgoed voor iedereen en zullen bij voldoende vraag het aanbod breder beschikbaar maken in de gemeente. Ook in Vlijmen en Oudheusden kunnen wij deze collectie aanbieden. Voorwaarde hierbij is dat gebruikers dit daadwerkelijk als toegevoegde waarde ervaren en het voor onze eigen organisatie kostenneutraal blijft. Nader onderzoek onder gebruikers zal in 2021 uitsluitend moeten geven op deze vragen.

Acties voor beleidsperiode:

- Toewerken naar een regionale Brabantse collectie met gezamenlijke inkoop.
- Continue ontwikkeling digitalisering vertalen naar lokaal collectiebeleid, aansluiten op behoefte gebruikers in de bibliotheek en daarbuiten.
- Uitbreiden van de collectie van de Speeltheek naar Vlijmen en Oudheusden

“Bibliotheken vervullen een sleutelpositie in onze samenleving. Een goed functionerende Bibliotheek moet net zo vanzelfsprekend zijn als een goed functionerende ambulancedienst”.

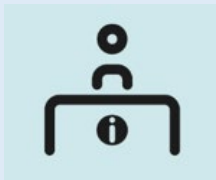
De Raad voor Cultuur

4.2 Programma

De komende jaren verstevigen we het programma waarvan het fundament is gelegd in de voorgaande jaren. Door ervaringen uit de eerste jaren als programmerende bibliotheek is het huidige aanbod goed afgestemd op de slagkracht van de Bibliotheek Heusden en de geïnterpreteerde behoeftes vanuit de bezoekers. Daardoor is er een gevarieerd en realistisch uitvoerbaar aanbod samengesteld.

In lijn met de kern en koers van onze bibliotheek stellen we voor de komende jaren de volgende doelstellingen voor het programma centraal:

- Onze activiteiten zijn als een kompas, ze geven richting aan persoonlijke ontwikkeling
- Onze activiteiten dragen bij aan sociale en (digi)tale inclusie
- Onze activiteiten zorgen voor impact op de lokale omgeving
- Onze activiteiten ondersteunen lokale communities

A. Ter beschikking stellen van kennis en informatie

Naast dat er veel kennis beschikbaar is via onze collectie, delen we ook veel kennis met onze activiteiten. Regelmatig organiseren we lezingen over uiteenlopende onderwerpen, bijvoorbeeld over opvoeding of gezondheid. We hebben het project KennisMakers waarin we in onze eigen omgeving op zoek gaan naar mensen die hun expertise willen delen.

We zien het als onze taak om betrouwbare informatie te delen. We geven voorlichting over fake nieuws en brengen betrouwbare bronnen onder de aandacht. We zorgen ervoor dat informatie vanuit de overheid of andere instanties laagdrempelig toegankelijk is, zoals bijvoorbeeld de informatie rondom de nieuwe donorwet die sinds de zomer van 2020 van kracht is.

Wekelijks zijn er diverse spreekuren in de Bibliotheek van verschillende organisaties, zoals het Taalhuis, Farent en Bijeen, waarbij op een laagdrempelige manier een hulpvraag kan worden gesteld.

Informatiepunt Digitale Overheid

In 2021 wordt gestart met de uitrol van het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO), waarbij iedereen met vragen over de digitale diensten van de overheid en DigiD naar de Bibliotheek kan komen. Het is een landelijk programma ter vergroting van digitale inclusie voor mensen die moeite hebben met digitale dienstverlening en vragen hebben over het zaken doen met de overheid. In heel Nederland gaat het om 4 miljoen mensen. De Informatiepunten zijn ondergebracht in de bibliotheken. Daarmee zijn ze laagdrempelig en kunnen mensen er makkelijk binnenlopen. De medewerkers van de bibliotheek worden speciaal getraind op vraagherkenning en zakelijke empathie. En ze weten goed wat de aangesloten overheidsinstanties doen. Ze kunnen mensen verwijzen naar het maatschappelijk middenveld of naar de juiste overheidsinstantie als vragen heel specifiek zijn.

Gebruikers kunnen binnenlopen bij het Digicafé voor digitale vragen, voor gezondheid thema's, samen de krant lezen... Dit bestaat al in de bibliotheek waar het IDO goed op aansluit.

Het laagdrempelig toegang geven tot maatschappelijke thema's waarbij niet het 'gebrek' of iemands onkunde wordt benoemd maar het feit dat je samen meer weet dan alleen. Zonder gêne of stigma elkaar verder helpen geeft ruimte voor groei en ontwikkeling in plaats van afgerekend of afgeschreven te worden.

Dit gebeurt bij veel andere bibliotheken ook en past goed bij bestaande doelstellingen en thema's zoals het Belastingspreekuur.

Acties voor beleidsperiode:

- Samen met Contour de Twern de mogelijkheid bieden om kleinschalige cursussen beeldbellen aan te bieden en mensen aan iPads te helpen.
- In alle vestigingen een Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) aanbieden, 2021 in Drunen, 2022/2023 ook in Vlijmen en Oudheusden.

B. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie

De Bibliotheek heeft een veelzijdig educatieaanbod voor alle leeftijdsfasen van inwoners. Wij sluiten hiermee aan op bestaande en nieuwe programma's en initiatieven van anderen en faciliteren partners uit de directe omgeving. Taal is daarbij altijd de basis voor het aandeel van de bibliotheek. We onderscheiden een natuurlijke indeling naar leeftijd, omdat iedere levensfase een eigen behoefte kent op het gebied van taal.

- Baby's, peuters (tot 4 jaar)
- Kinderen (4 tot 12 jaar)
- Jeugd (12 tot 18 jaar)
- Volwassenen (18 tot 65 jaar)
- Senioren (vanaf 65 jaar)

Baby's, peuters (tot 4 jaar)

Jonge kinderen zijn enorm gevoelig voor taal. De afgelopen jaren is ervoor gekozen met het programma Boekstart in te zetten om deze doelgroep te bereiken. Dit is succesvol en daarom zal de komende periode verdere professionalisering gerealiseerd worden met de training tot Boekstartcoach. We breiden onze activiteiten uit door samen te werken met consultatiebureaus, kinderdagverblijven en voorschoolse opvang. Hierbij richten we ons vooral op de professionals binnen deze organisaties. Via hen bereiken we een grote groep kinderen in deze leeftijd met onze leesbevorderings- en mediawijze activiteiten en brengen we het belang van voorlezen en een slimme manier van omgaan met de digitale wereld bij een groeiende groep ouders onder de aandacht.

Een doelgroep die wij in de komende periode meer willen gaan bereiken zijn de baby's en hun ouders. Het is van belang voor de taalvaardigheid dat ook baby's al worden voorgelezen, dit is een feit dat nog niet bij alle kersverse ouders bekend is. Vanuit de samenwerking met consultatiebureaus kan deze doelgroep beter bereikt worden dan voorheen. Het boekstart koffertje, dat voor ieder pasgeboren kind gratis op te halen is in de bibliotheek, zorgt ervoor dat heel jonge kinderen in aanraking komen met boeken. Het bereik hiervan is momenteel 24%. Dit willen wij vergroten naar 34%. Met het programma Hallo Baby kunnen de allerjongste bewoners in de bibliotheek zelf met (voor)lezen in aanraking komen.

Acties voor beleidsperiode:

- Bereik voorschoolse educatie programma's vergroten van 24% naar minimaal 34%
- Opstarten programma Hallo Baby
- Professionaliseren tot gecertificeerde Boekstartcoach

Kinderen (4 tot 12 jaar)

Voor het primair onderwijs zijn er verschillende innovatieve projecten beschikbaar in onze digitale onderwijsshop waarin het kennismaken met literatuur gekoppeld wordt aan andere disciplines zoals filosofie, kunst en 21e -eeuwse vaardigheden. Het zijn initiatieven die bij jeugd taalachterstand terugdringen en er is veel aandacht voor het belang van (voor)lezen.

'Steeds meer kinderen verlaten het basisonderwijs met een onvoldoende voor taal- en rekenvaardigheden' (Stichting Lezen & Schrijven).

De Bibliotheek moet en kan een zeer belangrijke rol spelen in het verbeteren van die situatie. De Bibliotheek Heusden heeft veel contact en samenwerking met alle basisscholen binnen de gemeente. De bibliotheek levert maatwerk op alle scholen op het gebied van leesbevordering en taalontwikkeling met themacollecties, literatuur-educatielessen als De Rode Draad of Voortouw en schrijversbezoeken. Daarnaast is er volop ruimte voor leesbevorderingsprojecten en taalontwikkeling als Scoor een Boek (i.s.m. RKC Waalwijk) en De Schoolschrijver (een kinderboekenauteur wordt dan voor een half schooljaar aan een school gekoppeld).

Ook veel voor- en vroegschoolse educatie (VVE)-instellingen weten de bibliotheek te vinden. Het is van groot belang om die contacten aan te houden om de kinderen zo direct mogelijk met literatuur en cultuur in aanraking te laten komen. De technische kant van leren lezen ligt meer bij de scholen zelf, maar vooral het bevorderen van leesplezier en het laten kennismaken met allerlei verschillende aspecten van literatuur (en cultuur) in het algemeen is een belangrijke taak voor de bibliotheek. Wanneer een kind plezier krijgt in het lezen zal het veel gemakkelijker leren. Op digitaal gebied is er steeds meer te beleven met boeken zoals luisterboeken en nieuwe vormen zoals e-books.

Het gaat niet alleen om boeken, ook om de handleiding lezen van een apparaat, de ondertiteling bij een filmpje, verkeersborden, formulieren invullen en natuurlijk het internet.

Een digitale omgeving is vaak voor mensen moeilijk te overzien, dat geldt zeker voor kinderen. Hoe eerder zij leren omgaan met het bewust selecteren van informatie, hoe meer profijt ze daarvan hebben in latere stadia in het leven. Voor de bibliotheek is er een belangrijke rol weggelegd om scholen hierin te ondersteunen. Aansluitend op de 21e-eeuwse vaardigheden kan de Bibliotheek Heusden een belangrijke ondersteunende rol spelen in het onderwijs, door de leerkrachten (train-de-trainer) en/of de leerlingen informatievaardigheden te leren.

“Als je wilt dat je kinderen intelligent zijn,
lees ze dan sprookjes voor.
Wil je dat ze briljant zijn, lees ze meer sprookjes voor”.

Albert Einstein (wetenschapper)

Acties voor beleidsperiode:

- Vergroten van de meetbaarheid is een eerste stap om de effecten van inspanningen kwalitatief duurzaam te kunnen verbeteren. Keuze voor landelijke concept de Bibliotheek op school (dBOS), of een variant hierop.

Jeugd (12 tot 18 jaar)

Scholieren van het voortgezet onderwijs weten de bibliotheek wel te vinden voor hun leeslijst en ook steeds vaker voor een studieplek. Wij geloven in een sterke samenwerking met het voortgezet onderwijs. Met het d'Oultremont College zullen de komende periode nieuwe afspraken gemaakt worden op basis van een inventarisatie in 2020. Veranderingen op de school zorgen voor aangepaste wensen waar de Bibliotheek Heusden graag in faciliteert.

De overgang naar het VO is vaak het moment dat bibliotheken het contact met de jeugd verliezen. Ze hebben nog een gratis bibliotheekpas die vaak alleen gebruikt wordt omdat het moet.

Toch is voor deze groep jonge mensen een verbinding met de bibliotheek eigenlijk heel vanzelfsprekend, waarbij de vorm wel anders zal zijn. Een belangrijk onderdeel de komende tijd is het ontwikkelen van Serious Games. Spellen die een ander doel hebben dan puur vermaak, namelijk kennis opdoen. In samenwerking met SG De Overlaat, Het Pieck en het bedrijfsleven wordt een eerste 'game' gemaakt voor jongeren van 12-15 jaar. Informeren en betrekken bij beroepen die te maken hebben met techniek, waar je dat leren kunt en welke mogelijkheden het voor de toekomst heeft in de eigen regio. Hiermee geven we laagdrempelig en spelenderwijs toegang tot betrouwbare informatie die aansluit bij de belevingswereld van de jeugd.

Tevens zal onderzocht worden of wij kunnen inspelen op de veranderingen m.b.t. de mediatheek van het d'Oultremont College.

Verder kennen wij aandacht toe aan de Lokale educatieve agenda (LEA). Regionaal is een trend zichtbaar van jeugd met taalachterstand afkomstig van de internationale schakelklas (ISK) als gevolg van een immigratieachtergrond (van hun ouders) waar bestaande onderwijsprogramma's onvoldoende invulling aan kunnen geven. De rol van de bibliotheek dient hierin gedefinieerd te worden.

Acties beleidsperiode:

- Inspelen op veranderingen m.b.t. de mediatheek van het d'Oultremont College
- Ontwikkeling van Serious Games
- Aansluiten op LEA

Volwassenen en Senioren (18 tot 65 jaar en ouder)

Ook voor volwassenen zijn er activiteiten waarbij er vooral aandacht is voor de ontwikkeling van de basisvaardigheden op het gebied van taal en digitaal. Er zijn verschillende cursussen te volgen voor bijvoorbeeld omgaan met een tablet. We werken hierin samen met o.a. Seniorweb en het ROC Koning Willem I College.

Basisvaardigheden volwassenen

2,5 miljoen volwassenen in Nederland hebben onvoldoende basisvaardigheden om volwaardig mee te doen aan de samenleving. Aansluitend op de educatieve programma's voor de jeugd blijft de bibliotheek daarom uiterst relevant voor volwassenen.

Laaggeletterdheid (in Heusden 12%) is en blijft een groot en groeiend probleem. Voor een deel moet er 'gerepareerd' worden wat er bij de jeugd niet gelukt is in het verleden. Daarnaast zijn er immigranten, senioren en andere kwetsbare groepen die niet of onvoldoende mee kunnen komen. We onderscheiden hier NT1 en 2 taalonderwijs, wat een relatie heeft met ontmoetingsplekken en -momenten zoals het Praathuis. Kunnen lezen is essentieel om mee te kunnen doen in de (digitale) wereld van vandaag en morgen. De individuele en maatschappelijke schade van achterstand hierin is groot. Daarmee het belang is gedeut.

Het in 2020 opgestarte Walk & Talk draagt bij aan het vergroten van arbeidsparticipatie. Gemiddeld komen per keer al 10 deelnemers naar de maandelijkse bijeenkomsten. Dit willen wij vergroten naar een bereik van 200 werkzoekenden per jaar.

Taalhuis Heusden

De Bibliotheek Heusden heeft haar rol in het (mobiele) Taalhuis Heusden waarmee vooral laaggeletterdheid verminderd moet worden. Dit regionale initiatief is een samenwerkingsverband tussen de gemeente Heusden, Scala, Bijeen, ROC Koning Willem I College, Bibliotheek Heusden, Stichting Lezen & Schrijven en Taalnetwerk Midden Brabant. Taalhuis Heusden helpt inwoners bij het op pijl brengen of houden van hun basisvaardigheden als het gaat om taal, digitale vaardigheden, rekenen, spreken en lezen. De Bibliotheek biedt zelf digitale cursussen aan inwoners in de vorm van tabletlessen en DigiCafé (met Seniorweb), computerlessen (met Klik & Tik), DigiD cursussen (met Digisterker).

Ook biedt de bibliotheek faciliteiten die het mogelijk maken voor partners in het Taalnetwerk om bijeenkomsten (cursussen, netwerken, vergaderingen, etc.) te organiseren. Hierbij spelen het ROC, VVE, Vluchtelingenwerk Heusden een belangrijke rol. De Taalgids heeft een vast spreekuur in de Bibliotheek.

Verstevigen van het Taalhuis is een passende ambitie, waarbij de samenwerkende partijen de bibliotheek als basis gebruiken. Het is onze wens en die van onze partners in het Taalnetwerk om het Taalhuis in Heusden effectiever in te zetten. De bibliotheek heeft alles in huis om hierin een stevige rol te nemen.

Actie voor beleidsperiode:

- In 2021 wordt de invulling van het Taalhuis binnen de regionale samenwerking herzien. De Bibliotheek wil een duidelijke en meetbare rol in de nieuwe opzet vervullen.
- Vergroten van het bereik van Walk & Talk naar 200 werkzoekenden per jaar.

C. Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur

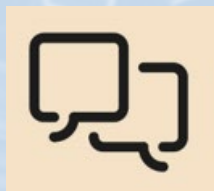
De Bibliotheek Heusden besteedt aandacht aan de grote leescampagnes opgezet door het CPNB en de KB, waarvan de bekendste de Boekenweek en Kinderboekenweek zijn. Deze campagnes worden breed uitgelicht in de nationale media en dit zorgt voor herkenbaarheid bij onze bezoekers. Tijdens een campagneperiode wordt ook altijd een passende activiteit georganiseerd.

Ook doen wij mee aan innovatieve projecten om de jeugd meer te laten lezen, zoals de gewaardeerde samenwerking Scoor een Boek (actieve leesbevorderingscampagne met RKC Waalwijk en Bibliotheek Midden Brabant) en de succesvolle pilot Voorlees Express. Hierbij worden opgeleide vrijwilligers ingezet bij gezinnen thuis om het (voor)lezen vanzelfsprekend te maken. Dit zetten wij in samen met het primair onderwijs en Contour de Twern. In de komende periode willen wij deze projecten verstevigen en waar mogelijk uitbouwen. De leescampagnes voor volwassenen gaan we meer digitaal in de bibliotheek onder de aandacht brengen.

Acties voor beleidsperiode:

- Voorlees Express vergroten van 5 naar 10 deelnemers per jaar
- Leescampagnes voor volwassenen met oog voor coronamaatregelen onder de aandacht brengen
- Continueren Scoor een Boek

D. Organiseren van ontmoeting en debat

De Bibliotheek is een plek geworden waar Heusdenaren met gedeelde interesses elkaar kunnen ontmoeten. Zoals voor een praatje en een kopje koffie, bijvoorbeeld bij het maandelijkse Koffieleute van Stichting Ontmoeten. Maar ook om beter Nederlands te leren tijdens het Praathuis of om ervaringen over het zoeken naar werk uit te wisselen bij Walk & Talk.

Als onafhankelijk kennishuis brengt de Bibliotheek maatschappelijke ontwikkelingen onder de aandacht en worden ze belicht vanuit meerdere perspectieven. Er is een samenwerking ontstaan met Debatplatform de Langstraat om regelmatig te praten en te debatteren over maatschappelijke ontwikkelingen.

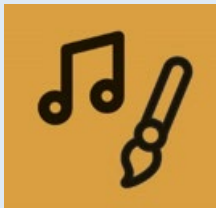
We halen deze onderwerpen op uit de samenleving tijdens de gesprekken die we hebben met onze verschillende doelgroepen.

Acties voor beleidsperiode:

- Samenwerking met Debatplatform de Langstraat ontwikkelen naar 2 debatten per jaar

E. Laten kennis maken met kunst en cultuur

De contacten met lokale culturele instellingen zijn de afgelopen jaren goed aangehaald. De Bibliotheek biedt graag een podium aan plaatselijke initiatieven. Tijdens de Drunense Deining zijn er optredens van lokale muzikanten. En voornamelijk de Brabantse en lokale cultuur is een onderwerp dat een groot publiek trekt. We hebben een structurele samenwerking met de Heemkundekring Onsenoort, Cultuurtoren

Honsoirde en de Fotoclub Drunen. Regelmatig organiseren we gezamenlijke activiteiten als lezingen en exposities.

Er is in ons inhoudelijk aanbod steeds voldoende ruimte gelaten om in te springen op de actualiteit. We richten ons op activiteiten met een lokaal karakter, maar er wordt ook aansluiting gezocht bij regionale en nationale uitingen.

Acties voor beleidsperiode:

- Het continueren van lezingen en exposities rondom maatschappelijke en actuele thema's.

4.3 Samenwerking

Samenwerking is een sleutelwoord. Omdat dit zo belangrijk is heeft Bibliotheek Heusden sinds 2019 een kwartiermaker aangesteld. Deze functie beoogt zoveel mogelijk banden aan te halen, vragen uit de gemeenschap op te halen en telkens kansen te zoeken, te zien en te evalueren. Een missiedrager van de maatschappelijke bibliotheek die alle grenzen over kan steken en verbanden ziet, ook waar dit eerst onmogelijk leek. Deze functie is daarom formeel opgenomen.

De functie geeft vorm aan het eerdergenoemde gedachtegoed van R. David Lankes. Zowel landelijk, regionaal als lokaal zijn wij de afgelopen periode al veel samenwerkingsverbanden aangegaan of hebben wij deze versterkt. Voor de komende periode willen we bouwen op dit fundament en daarmee onze plaats in de gemeenschap nog meer verankeren.

Landelijk

Er bestaan in de bibliotheeksector vele samenwerkingsverbanden waarin Bibliotheek Heusden actief participeert. Als lid van de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) is de bibliotheek landelijk vertegenwoordigd richting ministerie, vakbonden en dergelijke. De Koninklijke Bibliotheek (KB) is een belangrijke partner voor de landelijke collectie. De e-books worden bijvoorbeeld door hen verzorgd, en ook de meeste ingrediënten voor de website. Inhoudelijk zijn Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek (CPNB), Stichting Lezen en Schrijven voorbeelden van sterke partners.

Door de bundeling van krachten op landelijk niveau ontstaat er veel uitwisseling en deling van kennis en zijn steeds meer data voor alle partijen breed inzichtelijk. Dit helpt ons in te spelen op een veranderende samenleving en daardoor kunnen we beter en makkelijker aan de vijf kernfuncties van de Wsob voldoen.

In onderstaande schema's staan de letters A t/m E voor de vijf kernfuncties van de Wsob waar de samenwerking een uitwerking op heeft.

Partners	Onderwerp	Resultaat	Wsob
KB	Digitale dienstverlening, kennisdeling, onderzoek	Bibliotheek online, landelijke huisstijl	A
VOB	Vertegenwoordiging, belangenbehartiging Ministerie, VNG	Voeding netwerk landelijk, cao, positionering merk	
CPNB	Promotie Nederlandse Boek	Nationale campagnes om boeken onder de aandacht te brengen	C
Stichting Lezen & schrijven	Taalhuis, laaggeletterdheid voorkomen en verminderen	Samenwerking aanbieders Zelfredzaamheid vergroten	B
Stichting Lezen	Leesbevorderingsprogramma's	Taalvaardigheid vergroten	B

Regionaal

Voor bepaalde projecten werkt Bibliotheek Heusden structureel samen met regionale partners. Het is belangrijk om, met name over de grotere thema's, kennis en ervaring te delen. Op deze manier worden krachten gebundeld en kan de compacte bibliotheekorganisatie in Heusden optimaal functioneren en dicht bij de Heusdense burger blijven.

Het Brabants Netwerk van Bibliotheken (BNB) is een belangrijk platform voor het delen van kennis en competenties. Daarnaast is Cubiss, als provinciaal ondersteunende instelling, een partner met betrekking tot informatie, onderzoek en deskundigheidsbevordering. Met een aantal collega bibliotheekinstellingen waaronder Huis73, BiblioPlus, Theek5, Cultuurpunt Altena en Bibliotheek Midden-Brabant zijn samenwerkingsverbanden op diverse terreinen. Van bijscholing van medewerkers tot het gezamenlijk uitvoeren van projecten. Zo wordt de regionale slagkracht vergroot.

“We zullen nooit klaar zijn met denken. Ieder moment van een zoektocht is een moment van ontmoeting”.

Van auteur Paulo Coelho

Partners	Onderwerp	Resultaat	Wsob
Cubiss	POI, netwerkfaciliteit	Cursussen medewerkers, programma-aanbod	A, B, C, E
BNB (Brabants Netwerk Bibliotheken)	Netwerk	Kennis- en ervaring delen	
Biblioplus	TechLab	Aanbod techniekworkshops	B
Huis 73	Programma	Delen programma-aanbod	B, D, E
Bibliotheek Midden-Brabant	Scoor 'n Boek	Leesbevordering	C
Cultuurpunt Altena	Bijscholing delen, collectie afstemming	Informatiepunt Digitale Overheid, collectiebeleid	A, C
Theek 5	Educatie, collectie	Delen van kennis en vaardigheden	B
Taalnetwerk Midden-Brabant	Organisatie taalhuizen	Regie verdeling middelen, kennisdeling, netwerkvertegenwoordiging	B
ROC Koning Willem I	Taaleducatie NT1 en 2	Taalonderwijs in de bibliotheek	B

Lokaal

Bij alle activiteiten die de bibliotheek organiseert wordt actief samengewerkt met geschikte partners. Het is niet altijd per se nodig, maar heeft wel een meerwaarde: het zorgt automatisch voor een breder draagvlak en gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Bovendien zorgt het ervoor dat we beter kunnen inspelen op de wensen van de inwoners en daarmee dus beter en efficiënter vorm kunnen geven aan onze vijf kernfuncties. Samenwerking in de eigen gemeente met de scholen, verenigingen, het bedrijfsleven, hobby- en belangenclubs geven een dynamiek aan een project en een groter bereik. Tegelijkertijd gaat dit versnippering tegen doordat je samen een onderwerp aanpakt. Dat alles is uitermate belangrijk bij bijvoorbeeld de bestrijding van laaggeletterdheid. Dat vraagt om een lange adem en bundeling van krachten, waar uiteindelijk iedereen baat bij heeft. De 'sociale vvv' functie die de bibliotheek vaak vervult betekent dat de bieb het kompas is voor velen die op zoek zijn naar hulp op sterk uiteenlopende gebieden.

Scala	Primair onderwijs (PO)	Kennis, educatie	A, B, C, E
d'Oultremont College	Voortgezet onderwijs (VO)	Kennis, educatie	A, B, C
SG De Overlaat	Vmbo-onderwijs	Kennis, educatie	A, B, C
Fotoclub Drunen	Fotografie	Exposities	E
Gemeente Heusden	Programma participatie	Informatie,	A, D, E
Speelothek Drunen	Spelonderwijs ontdekken en leren	Collectie, ontwikkeling	B
Stichting Vluchtelingenwerk	Taalprogramma's	Ontmoeting, taalvaardigheid	B, D
Heemkundekring Onsenoort	Bewustwording erfgoed en herkomst	Exposities, lezingen	A, D, E
Cultuurtoren Honsoirde	Sociaal/ cultureel	Lezingen, exposities	D, E
Vrijwilligershuis	Vrijwilligers bemiddeling	Betrokkenheid	D
SeniorWeb	Digitale programma's	Kennis, educatie	A, B
Mikz Kinderopvang	Kinderopvang	Kennis, educatie	A, B, C
GGD Hart voor Brabant	Consultatiebureau	Kennis, educatie	A, B, C
Debatplatform Langstraat	Mening vormen, luisteren	Debat	D
Buurt Bestuurt	Wijkbestuur	Betrokkenheid	A, D
ZorgSaam	Maatschappelijk werk	Zelfredzaamheid	A, D

Acties voor beleidsperiode:

- De eerdergenoemde acties kunnen wij realiseren door effectief samen te werken. Dit zullen wij continueren en uitbouwen waar mogelijk. De inzet en kosten van samenwerking dienen in een goede balans te staan met effectiviteit en het rendement ervan. We zoeken naar praktische mogelijkheden om dit te meten.

Hoofdstuk 5 – Bibliotheekfunctie op maat voor alle inwoners

Iedereen heeft toegang tot de maatschappelijke bibliotheekfuncties. Daarom zetten we in op het versterken van onze organisatie en het verbeteren van onze huisvesting. Steeds meer mensen hebben behoefte aan een plek buitenshuis, tegenwoordig vaak aangeduid als ‘third place’. Cafés, parkjes, of de lokale bibliotheek zijn voorbeelden van zulke plaatsen. Wij bieden ruimte, kwalitatieve WiFi, print- en kopieermogelijkheden, stroomvoorziening op een goede werkplek, koffie en mogelijkheden voor vergaderingen. Ook dient de bibliotheek als verblijfsruimte voor ontspanning en verbinding met gelijkgestemden of juist met andersdenkenden. Wij signaleren een toename van de bibliotheek voor het gebruik als werkplek. De multifunctionaliteit maakt deze plekken vaak succesvol, omdat gebruikers zelf bepalen hoe en wat ze er mee doen.

5.1 Organisatie

‘De bibliotheek maakt mensen rijker’, zo luidt de landelijke slogan. Omgekeerd geldt dit ook: mensen maken de bibliotheek rijker. De Bibliotheek Heusden zet de komende jaren in op verdere vernieuwing, effectiviteit en efficiëntie van de organisatie. Dat heeft alles met dŭrven veranderen en willen vernieuwen te maken. De kwaliteit en het vakmanschap van de medewerkers bepalen het succes in combinatie met een proactieve instelling, want dat is voorwaarde voor innovatie. Door te innoveren kunnen we er meer en beter zijn voor alle inwoners. Als de bibliotheek de rol van maatschappelijke verbinder wil nemen, behouden, uitbouwen en uitdragen, zijn de medewerkers haar belangrijkste kapitaal.

Concreet vertaalt zich dit de komende periode in het behouden en versterken van de kwaliteit van de mensen en het procesmatig werken met ruimte voor creativiteit en initiatief. Coachend- en resultaatgericht leidinggeven gebeurt in een veilige context waar ruimte is voor experimenten en het leren van fouten.

De bibliotheek heeft een sterke professionele organisatie van 16 medewerkers, wat neer komt op circa 9 fte.

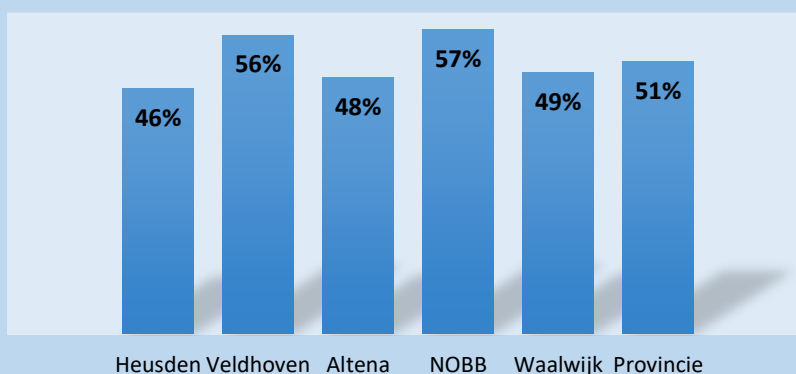
Daarnaast versterken circa 50 vrijwilligers op diverse terreinen het dagelijks werk. Zij zijn inmiddels onmisbaar geworden voor de kwaliteit van dienstverlening die Bibliotheek Heusden levert. Natuurlijk vanwege het feit dat deze collega’s onbezoldigd -maar zeker niet vrijblijvend- veel werk verrichten. Maar vooral ook omdat zij specifieke kennis en expertise toevoegen die we zelf niet in huis hebben en omdat zij onze verankering met de lokale gemeenschap zoveel sterker maken. Wel zijn de taken en verantwoordelijkheden vanzelfsprekend strikt gescheiden. Vrijwilligers krijgen binnen de bibliotheek de mogelijkheid om zich te ontwikkelen en te ontplooiën. Voor sommigen kan het een opstap naar een betaalde baan worden. Tot slot bieden wij doorlopend (maatschappelijke) stageplaatsen aan voor projecten of ter kennismaking met de organisatie.

Om de samenwerking met andere partijen en belanghebbenden aan te halen en te versterken -nu en in de toekomst- is een kwartiermaker toegevoegd aan de formatie. Een pioniersfunctie die initieert en mede vormgeeft aan de samenlevingsbibliotheek. Tegelijkertijd is deze functie voor alle medewerkers een signaal en voorbeeld. Want om aan onze missie te voldoen kunnen we alleen succesvol zijn als we met álle medewerkers en vrijwilligers dezelfde richting in bewegen. Belangrijke begrippen zijn persoonlijk leiderschap, ondernemerschap, en een lerende basishouding. Wij zijn ervan overtuigd dat onze huidige medewerkers en vrijwilligers hieraan hun bijdrage willen en kunnen leveren.

Interne en externe versterking

Zo compact en flexibel als het team is, kent dit ook een zwakte. Je kunt niet overal goed in zijn en bij uitval door ziekte is het belangrijk de continuïteit te waarborgen. Intern is gestart met een heldere PDCA-tool (Bibliomonitor) waarmee niet alleen de voortgang maar ook inhoud en werkprocessen geborgd zijn. Zo is het intern gemakkelijker elkaar te vervangen. Een verdere versterking wordt de komende periode gezocht in de samenwerking met collega bibliotheken. Door het delen van elkaars kennis en ervaring of het delen van functies neemt de slagkracht toe en is de organisatie minder kwetsbaar.

Personeelskosten

Toelichting op de grafiek: Altena heeft 13 vestigingen en Veldhoven maar een. Qua inwoners zijn deze gemeenten vergelijkbaar met Heusden. Eén enkele uitleenbalie bemensen betekent dat je met hetzelfde geld voor personeel meer aan andere taken uit kunt geven. De Noord Oost Brabantse Bibliotheken (NOBB) is een grotere organisatie met diverse formaten vestigingen. Waalwijk is onderdeel van Bibliotheek Midden-Brabant en als vestiging vergelijkbaar met Heusden.

Acties voor beleidsperiode:

- Verstevigen PDCA-werkwijze met borging in de Bibliomonitor als instrument
- Regionale samenwerking uitbouwen
- Continu sturen (intern en extern) op relevante samenwerking.

5.2 Huisvesting

De inhoud van ons werk en daarmee onze bijdrage aan de samenleving staat voorop. De accommodaties en locaties van waaruit we werken zijn daarvan afgeleide, maar belangrijke faciliterende elementen. Al enige tijd wordt vanuit het bestuurlijke-politieke veld de aandacht op de huisvesting in Drunen gericht. Zo nam een raadsmeerderheid bij de begrotingsbehandeling 2020 een motie aan waarin het college werd verzocht zich maximaal in te spannen om de bibliotheek in de panden van De Voorste Venne te huisvesten. Veelal vormde de exploitatieproblematiek van DVV de achtergrond van deze gedachten. Soms leek het erop alsof de bibliotheek als reddingsboei moest worden toegeworpen...

Onze gebruikers zijn tevreden over de spreiding van de vestigingen, waarbij we ruimte voor verbetering zien om meer mensen te bereiken. Een bibliotheek trekt veel mensen; in Heusden circa 137.000 per jaar. Dit kan bijdragen aan de kwaliteit en levendigheid van de kern. De leefbaarheid kan zo een stimulans krijgen.

Voor een laagdrempelige toegang tot de voorzieningen moet deze dichtbij zijn, ofwel 'in de loop'. Hiermee is het belangrijk dat deze centraal gelegen is en daar waar de mensen komen. Onze bezoekers waarderen onze bereikbaarheid hoog. Voor nieuwe bezoekers is de zichtbaarheid nog belangrijker.

Het combineren van functies in één gebouw biedt daarnaast vele voordelen. Samen huisvesting delen met sociaal maatschappelijk en/of culturele partners levert kruisbestuivingen op en een betere benutting van ruimte, energie en personeel.

Welke criteria spelen altijd een rol bij de locatiekeuze voor een bibliotheek?

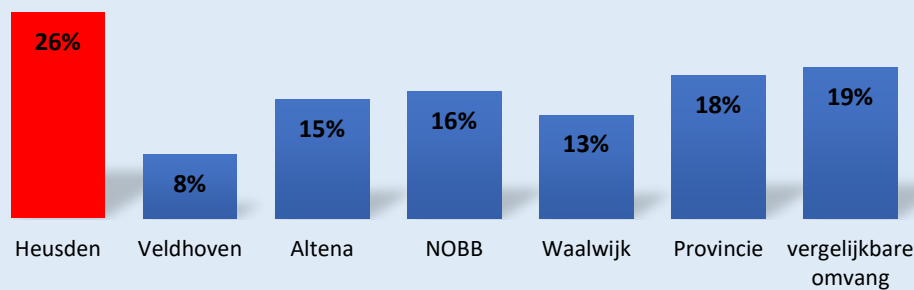
- De laagdrempeligheid is belangrijk en daarmee de vindbaarheid. De bibliotheek moet 'in de loop' liggen. Bijna alle bibliotheken liggen midden in het centrum van de plaats, groot of klein. Kijk maar eens rond: Tilburg, Breda of Vught, Den Bosch, Oss of Waalwijk, Goes, Groningen of Gorinchem. Dit kan in onze gemeente beter.
- De samenwerking met maatschappelijke en culturele partners op lokaal niveau is voor de bibliotheek essentieel. Zij voeden ons en wij voeden hen op inhoud, samen maken we het resultaat sterker. Dat willen we in alle vestigingen voelbaar maken. Steeds meer bibliotheken zijn ondergebracht in multifunctionele accommodaties (MFA's). Door een 'voorkeur' te delen kunnen we meer mensen bereiken, de openingstijden verruimen, meer zichtbaar zijn en makkelijker gezamenlijk activiteiten organiseren. Dit leidt ertoe dat we meer kunnen doen met hetzelfde geld.
- Een combinatie met toegesneden horecavoorzieningen vergroot de verblijfsmogelijkheden. Naast een kopje koffie ook een broodje of stuk gebak kunnen aanbieden vergroot de mogelijkheden om een verblijfsfunctie op maat te bieden voor een grote diversiteit aan activiteiten. In de bibliotheekwereld is dit al niet bijzonder meer.

- —Duurzame huisvesting. Wanneer voor nieuwe huisvesting gekozen wordt, dan moet deze toekomstbestendig zijn. Dat betekent moderne klimatologische omstandigheden met een passend energieverbruik om aan de klimaatdoelstellingen te kunnen voldoen.

Belangrijke kostenpost

De huisvesting van de Heusdense bibliotheekpanden vormt een grote kostenpost. Wanneer we kijken naar de lasten t.o.v. de totale bestedingen, dan zijn deze nu in vergelijking met de benchmark hoog. Collega-instellingen hebben huisvestingslasten die soms tot 50% lager liggen. Daarbij spelen uiteraard de lokale factoren ook een rol. De huurlasten voor de panden in Vlijmen en Drunen zijn alleen al goed voor 20% van de begroting en daar komt in het kader van de totale huisvestingslasten een steeds hogere energierekening bij vanwege de inefficiënte gebouwen.

Huisvestingslasten

Toelichting op de grafiek: Altena heeft 13 vestigingen en Veldhoven slechts een. Noord Oost Brabantse Bibliotheken (NOBB) is hierin gemengd. Qua inwonersaantal zijn deze gemeenten zeer vergelijkbaar met Heusden.

Drie vestigingen

Bibliotheek Heusden heeft drie vestigingen in de gemeente: in Oudheusden, Drunen en Vlijmen. Op 1 januari 2020 woonden 44.691 mensen in de gehele gemeente. Jaarlijks telt de bibliotheek 137.000 bezoekers. Iedere vestiging heeft een eigen rol binnen deze kernen en daarmee een eigen programma van eisen.

96% van onze gebruikers geeft aan tevreden te zijn met de vestigingen die we nu hebben, zo laat recent onderzoek zien. Desondanks zijn veranderingen noodzakelijk. Het tekort aan functionaliteit, mede ingegeven door de veranderende rol van de bibliotheek, is aanleiding om de huisvesting de komende periode te herzien. Dit is volstrekt begrijpelijk na 35 jaar in verder niet aangepast pand. De reductie van kosten speelt hierbij zoals geduid ook een belangrijke rol.

Vlijmen

Vlijmen telt circa 14.500 inwoners.

Bezoekers per jaar: 45.000

Huur per jaar in 2020: € 94.455

Dit is een ruime bibliotheek gelegen nabij de sporthal en het zwembad. Het pand is in goede staat en het dak is recentelijk geheel vernieuwd. De grootte en ligging van deze vestiging biedt mogelijkheden tot samenwerking met andere partijen. Zo wordt de ruimte al met enige regelmaat verhuurd voor voorlichtingsbijeenkomsten. Delen van ruimte kan echter alleen als hiervoor animo bij andere partijen bestaat. Idealiter brengen we inhoud van diverse partijen bijeen onder dit dak.

Klimaatbeheersing is in deze vestiging die wij huren van de gemeente met name in de zomer een probleem.

Oudheusden

Oudheusden zelf kent circa 2800 inwoners, de aangrenzende vesting Heusden nog eens 1300.

Bezoekers per jaar: 20.000

Dit pand is bijna volledig eigendom van de bibliotheek
(Gedeelte huur per jaar in 2020: €440)

In deze kern hebben meerdere partijen met een maatschappelijke doelstelling een huisvestingsvraagstuk. Mede op ons initiatief zijn we gelukkig aan de gang om met de scholen en de maatschappelijke partners naar nieuwe huisvesting te kijken.

Dit lijkt goede kansen te bieden tot samenwerking, het delen van ruimten en hiermee het aanbod en de kruisbestuiving te vergroten. Er kan echt een verschil gemaakt worden en de bereidwilligheid tot samenwerking is groot. Bijeen, Scala, GGD, De Leilinde, Thebe, Buurthuis De Schakel, Sporthal De Kubus, OBS De Dromenvanger en het naburige seniorencomplex worden hierin specifiek benoemd.

Het belang van de aanwezigheid van de vestiging in Oudheusden wordt door eenieder onderschreven. De verwachting is dat de relevantie door inhoudelijke samenwerking en het fysiek delen van ruimten een belangrijke meerwaarde zal opleveren. De bibliotheek zal zich op deze manier ruimer kunnen presenteren. Het onderzoek met de gemeente en diverse inhoudelijke partners laat zien dat het momentum er nu is om nieuwe perspectiefrijke huisvesting te realiseren. Rekening houdend met de specifieke situatie in Oudheusden voldoet deze aanpak eigenlijk aan alle criteria die bij locatie Drunen beschreven staan.

Drunen

Drunen telt circa 18.300 inwoners.

Bezoekers per jaar: 72.000

Huur per jaar in 2020: € 114.765

Het pand is verouderd, heeft al jaren alleen minimaal onderhoud gehad en de klimaatbeheersing vraagt blijvend veel energie (label D). Installaties voldoen niet meer aan de wettelijke normen van vandaag (zoals de luchtbehandeling en de verplichte ontruimingsinstallatie). Deze installaties dienen duurzaam en toekomstbestendig gemaakt te worden.

Praktisch heeft dit gebouw een aantal andere bezwaren, waardoor het lastig is verschillende groepen mensen tegelijk te ontvangen en deze hun eigen ruimte te geven. Ook het ontvangen van grote groepen is beperkt door de bouwwijze met kolommen in de ruimte.

Wat is er algemeen en specifiek van belang als het om huisvesting in Drunen gaat? Dit is de basisvraag wanneer de huidige huisvesting ter discussie wordt gesteld.

Al eerder hebben we als algemeen geldende criteria benoemd:

1. Gunstige ligging, zichtbaarheid en beleving
 2. Samenhuisvesting met maatschappelijke- en/of culturele partners
 3. Horecavoorzieningen mogelijk
 4. Duurzame en toekomstbestendige huisvesting
- De directe kosten van huisvesting moeten omlaag. Zoals eerder aangegeven willen wij meer doen met hetzelfde geld en daarmee investeren in kwaliteit van dienstverlening.
 - Termijn van herhuisvesting. Wij wensen in de beleidsperiode 2021-2024 een oplossing te realiseren.
 - Een stabiele exploitatie moet mogelijk zijn. Wij hechten waarde aan onze autonomie binnen samenwerking. De afspraken die wij nu maken moeten voor de lange termijn zekerheid geven onze missie optimaal vorm te kunnen geven.
 - Volgens geldende landelijke richtlijnen heeft een gemeenschap van 20.000 inwoners een bibliotheek met een oppervlakte van circa 1300 m² nodig.

Specifiek voor Drunen vullen we dit aan met de volgende criteria:

5. Directe huisvestingskosten verlagen
6. Realisatie binnen 4 jaar maximaal
7. Stabiele exploitatie met lange termijn garanties

De partijen waar wij in Drunen mee samenwerken die in dit kader van belang lijken zijn voornamelijk:

Bijeen

Dit is de eerste en belangrijkste partner. Vanuit de bestaande samenwerking is Bijeen de partij waarmee gezamenlijke huisvesting logisch lijkt omdat er al vele samenwerkingsverbanden bestaan die een vanzelfsprekende verbinding maken met de activiteiten van Bibliotheek Heusden. Bijeen is gevestigd in het voormalige gemeentehuis.

De Voorste Venne

Hoewel er af en toe wordt samengewerkt, is dit na de herstart van deze organisatie nog een voorzichtige samenwerking. Zij heeft een divers en lokaal programma waar wij op aansluiten wanneer mogelijk.

Het Pieck

Met Het Pieck bestaat een duidelijke relatie waar ook op inhoud mee samengewerkt wordt. Wij weten elkaar goed te vinden in projecten zoals het ontwikkelen van serious games en een diversiteit aan evenementen. Het Pieck is gehuisvest in De Voorste Venne.

Onze voorkeuren, volgend uit deze criteria zijn:

1. Het voormalige gemeentehuis

Criteria waaraan voldaan lijkt te kunnen worden: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Dit is een beeldbepalend pand midden in het centrum dat het verdient door inwoners (opnieuw) gebruikt te worden. Het ligt in de loop en draagt met deze nieuwe functie bij aan de leefbaarheid van het centrum; een stimulans voor ondernemers en bezoekers. Bijeen, gemeente en bibliotheek kunnen elkaar hier versterken. Dit hoeft het gebruik voor andere functies niet uit te sluiten. Het pand daagt uit om nieuwe activiteiten te ontwikkelen.

2. Nieuwbouw of renovatie huidige locatie

Criteria waaraan voldaan lijkt te kunnen worden: 2, 3, 4, 5, 7

Nieuwbouw op de plaats waar de Bibliotheek nu gevestigd is geeft ruimte aan woningbouw en een nieuwe bibliotheek in meerdere bouwlagen. Dit heeft als voordeel dat de ruimte aan alle moderne eisen kan voldoen en naar wens gemaakt kan worden. Zo verdient de locatie de investering terug. Het blijft echter een locatie die niet helemaal in de loop ligt, al is het wel de vertrouwde plek voor velen om naar toe te gaan. Het loont de moeite om te zoeken naar een geschikte samenwerkingspartner. Realisatie nieuwbouw zal tijd vragen en er zal ook naar tijdelijke vervangende ruimte gezocht moeten worden.

Renovatie van het huidige pand lijkt bij een eerste beschouwing niet zinvol. De hoge kosten hiervan zullen de accommodatie niet goedkoper maken. Daarnaast is het bouwtechnisch niet mogelijk de huidige bibliotheek geschikt te maken voor een grote diversiteit aan groepen.

3. De Voorste Venne

Criteria waaraan voldaan lijkt te kunnen worden: 2, 5, 6 (mogelijk t.z.t. ook 3, 4, 7)

Het complex biedt goede mogelijkheden voor het delen van ruimten voor bijvoorbeeld lezingen en bijeenkomsten. Ook zien wij een mooi leescafé tot de mogelijkheden. Ruimere horecamogelijkheden zouden mogelijk gemaakt moeten worden. Zichtbaarheid en beleving vragen extra aandacht. Het pand ligt niet in de loop, wij missen hierdoor de spontane bezoeker. Dat doet afbreuk aan ons maatschappelijk en financieel rendement.

Er ligt nog een opgave om aan duurzaamheid en toekomstbestendigheid van de accommodatie en de exploitatie te voldoen. Zonder een degelijk perspectief is een eventuele verhuizing een ongewis avontuur.

Er hebben inmiddels enkele oriënterende gesprekken plaatsgevonden met het bestuur en de bedrijfsleiding van De Voorste Venne.

Overige kernen

De grote hoeveelheid (11) woonkernen van de gemeente leidt ertoe dat niet overal bibliotheekvoorzieningen gerealiseerd kunnen worden. Ook nu al zien we een concentratie van algemene voorzieningen in de hoofdkernen Vlijmen, Drunen en (Oud-)Heusden. Recent onderzoek (2019) gaf aan dat bibliotheekbezoekers geen behoefte hebben aan een dependance in hun kleinere woonkernen.

Mocht er desondanks concrete behoefte manifest worden, dan is de bibliotheek bereid te zoeken naar specifieke mogelijkheden die het algemene functioneren niet negatief mogen beïnvloeden. Iedere vorm van uitbreiding van bibliotheekwerk legt immers een beslag op de middelen van de organisatie. Deze beperkte middelen willen wij zo efficiënt mogelijk besteden.

Acties voor beleidsperiode:

- In Oudheusden de bibliotheekfunctie onderdeel maken van multifunctionele (nieuw)bouw.
- Onderzoek en realisatie adequate en toekomstbestendige accommodatie Drunen.
- Maatwerk voorzieningen voor overige kernen indien de noodzaak en haalbaarheid aangetoond zijn.

“De rust waarvan ik in een bibliotheek zo geniet bestaat niet alleen uit stilte. Al dat papier dempt ieder geluid, maar ook het ruisen van mijn gedachten. Hun ongedurigheid vindt troost in de overmacht aan kennis langs de wanden. Die is zoveel groter dan ooit in mijn hoofd zal passen. Dat kalmeert me en herinnert mij eraan dat ik niet per se alles hoeft te weten en begrijpen. Zoveel is al opgeschreven en ik heb het allemaal binnen handbereik”.

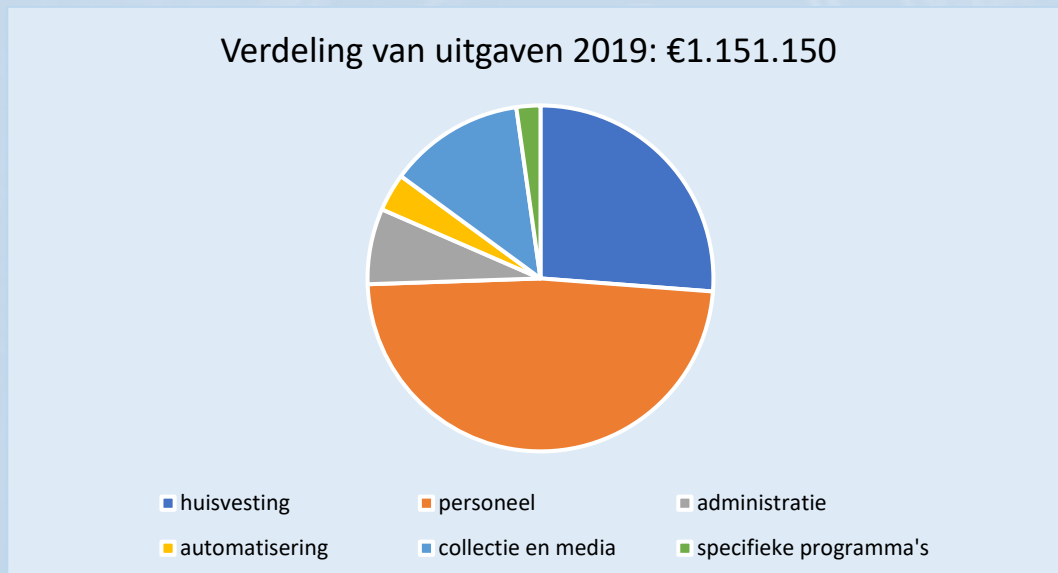
Arthur Japin (schrijver)

Hoofdstuk 6 – Kwaliteit en rendement

Het derde punt van de gemeentelijke kadernotitie stelt dat aan maximale kwaliteit en rendement moet worden voldaan. Vanzelfsprekend moet er niet alleen goed werk geleverd worden, dit moet ook zichtbaar gemaakt zijn, voor eenieder te herkennen en voor een passende prijs. Daarvoor zijn er enerzijds (financiële) middelen nodig en anderzijds een meetlat waarlangs we onze prestaties kunnen leggen. Wij hanteren daarbij drie criteria, te weten bereik, effect en waardering. De komende periode gaan we met anderen onderzoeken hoe dit proces verder ontwikkeld kan worden.

6.1 Financiële middelen

De Bibliotheek Heusden heeft een gezonde financiële basis. Veruit de belangrijkste bron van inkomsten zijn de gemeentelijke subsidiegelden. Over de besteding daarvan leggen wij verantwoording af middels evaluatie, benchmark data en referentiegegevens.

Verbreding van financiering

Met de gemeentelijke subsidies wordt de infrastructuur in de samenleving in stand gehouden. De bibliotheek kan haar beleid hiermee tot uitvoering brengen. Daarnaast wil zij de mogelijkheden aftasten van nieuwe vormen van projectfinanciering via het bedrijfsleven, fondsen en participatiebijdragen.

Zo kan zij bijvoorbeeld een link leggen naar de maakindustrie. Dit geeft de mogelijkheid om ondernemers en technici in verbinding te brengen met jongeren om kennis en draagvlak te vergroten, kennis te nemen van de innovatie in de regio en mogelijk werkgelegenheid te vergroten.

Financiële dekking

Primair wordt de bibliotheek algemeen als basisvoorziening beschouwd waarmee een gemeentelijke bekostiging gerechtvaardigd is.

Het uitgangspunt moet zijn dat elke keuze, extra opdracht of ambitie met financiële consequenties moet passen binnen een sluitende begroting. Dat is en blijft het uitgangspunt in de komende jaren.

Sectorvergelijkingen met andere bibliotheken en de landelijke gemiddelden laten zien dat Bibliotheek Heusden prima scoort. De lokale verankering zien wij als een groot pluspunt. Onze organisatie aanhaken bij een grotere (fusie of overname) levert geen aantoonbaar financieel voordeel op als naar de verhouding input en output gekeken wordt. Dat blijkt uit landelijke bronnen van de KB en VOB alsmede de jaarverslagen van collega-bibliotheken uit onze regio.

Vergelijking prestaties Bibliotheek Heusden

	Heusden 2019	Heusden 2018	NOBB 2018	Landelijk 2018
Inwoners	44692	44172	258440	17500000
Aantal leden	8234	8268	45472	3707000
% lid van bibliotheek	18%	19%	18%	21%
Aantal uitleningen	314852	328734	1054084	71441000
Gemiddeld aantal uitleningen per lid	38,24	39,76	23,18	19,27
Bijdrage gemeente per lid	€ 111,84	€ 108,97	€ 122,23	€ 112,03
Bijdrage gemeente per inwoner	€ 20,85	€ 20,40	€ 21,51	€ 23,73
Subsidies	€ 920.865,00	€ 900.963,00	€ 5.557.822,00	€ 415.300.000,00

Dit overzicht toont een vergelijking met een andere bibliotheek en landelijke cijfers. Hierbij dient opgemerkt dat een groot deel van de subsidiegelden in Heusden terugvloeien naar de gemeente in de vorm van huurgelden.

Financiële uitgangspunten

- De jaarlijkse begroting dient sluitend te zijn. De vastgestelde begroting 2021 is het uitgangspunt voor het meerjarenbeleidsplan.
- Alert zijn op mogelijkheden voor subsidies en fondsen. Bij incidentele subsidies moet wel voldoende rekening gehouden worden met de structurele borging.
- Bij projecten met tijdelijke subsidie gebruik maken van tijdelijke personeelsinzet.
- Achterblijvende indexatie van de subsidie door de gemeente wordt gezien als een bezuiniging.
- Dit plan moet leiden tot meerjarige inhoudelijke en financiële afspraken met de gemeente.
- De huisvestingslasten moeten teruggebracht worden tot maximaal 20% om daarmee ruimte te houden voor de inhoudelijke dienstverlening.
- We blijven alert op mogelijke structurele kostenbesparingen.

Financiële ontwikkelingen

In algemene zin kunnen de volgende ontwikkelingen op onze activiteiten onvoorziene negatieve op positieve gevolgen voor onze bedrijfsvoering hebben:

- Loon- en prijsontwikkelingen
- Stabilisatie of afname aantal betalende leden
- Onzekere financiële positie overheid

Ambities met financiële impact

In het beleidsplan is een aantal zaken benoemd met financiële impact:

- De keuze voor de aanstelling van een kwartiermaker met het oog op het verleggen van de focus naar buiten.
- Herhuisvesting in Oudheusden in combinatie met partnerorganisaties
- Herziening van de huisvesting in Drunen
- Vakmanschap en ontwikkeling van medewerkers en vrijwilligers

Acties voor beleidsperiode:

- Vaststellen meerjarige basisbegroting en definiëren prestatie indicatoren.
- Kritisch analyseren en gebruik maken van onze prestatiegegevens in relatie tot anderen.
- Onderzoeken en werven van extra fondsen voor doelgerichte financiering van projecten.
- Structureel terugbrengen van huisvestingslasten van ruim 26% naar maximaal 20 %.

Bereik en waardering Bibliotheek Heusden

INDICATOR	2019	DOELSTELLING
AANTAL UITLENINGEN FYSIEKE MATERIALEN	314.852	Daling maximaal gelijk aan landelijk gemiddelde
AANTAL UITLENINGEN E-BOOKS	7.200	Stijging minimaal gelijk aan landelijk gemiddelde
UITLEENFREQUENTIE FYSIEKE COLLECTIE	4,2	Ratio minimaal 4.0

AANTAL BEZOEKERS	137.000	MIN. 5% STIJGING OVER 4 JAAR
AANTAL JEUGDLEDEN	5055	Stabiliseren
AANTAL VOLWASSEN LEDEN	2862	Stabiliseren
BEREIK BASISCHOLEN	100%	Stabiliseren
BEREIK VOORTGEZET ONDERWIJS	50%	100%
ALGEMENE WAARDERING GEBRUIKERS	n.b.	Gemiddeld 8

6.2 Waardevolle verantwoording/ Rendement

De bibliotheek vervult een unieke rol in de maatschappij. Het is een laagdrempelige plek voor ontmoeting en bezinning en heeft een breed aanbod voor alle burgers. De bibliotheek vervult een belangrijke taak binnen de gemeente en wordt hiervoor breed erkend. De subsidie die hiervoor verstrekt wordt, dient goed onderbouwd te zijn. De bibliotheek legt daarvoor verantwoording af en wil laten zien hoe groot de impact is van de acties en initiatieven, alsmede van de langere termijneffecten. Het betekent ook dat nieuwe methodes van rapportage in beeld zullen komen. De komende periode onderzoeken wij samen met partners de mogelijkheden waar eigenlijk alle bibliotheken naar zoeken. Enkel het tellen van aantallen bezoekers, uitleningen of websitebezoekers is niet voldoende voor een organisatie die zich meer en meer vervlecht met anderen en buiten de eigen drempel participeert.

Bereik en waardering

Het aantal uitleningen daalt ieder jaar licht, dit is in lijn met de landelijke trend. Mensen komen nog steeds vaak voor boeken en media naar de bibliotheek, maar wel minder. Het aantal uitleningen van e-books stijgt daarbij.

De mate waarin onze collectie uitgeleend wordt, de uitleenfrequentie, zegt iets over hoe wij onze inkoop aansluiten op de vraag van onze gebruikers. Het landelijk gemiddelde is 3,1 waar wij ruim boven scoren.

Het aantal bezoekers neemt sinds vorig jaar licht toe. Wij kunnen nu al zeker zeggen dat dit voor het lopende jaar 2020 niet het geval zal zijn door Covid-19. Desondanks hopen wij de stijgende lijn voort te kunnen zetten in de komende periode.

Voorlopig stellen wij drie doelen centraal:

1. *Bereik*. Het aantal mensen dat onze dienstverlening gebruikt. Dit meten wij aan de hand van het aantal bezoekers, uitleningen, kaartverkoop of deelneming aan activiteiten.
2. *Effect*. De mate waarin een gebruiker daadwerkelijk betere informatie heeft gevonden of vaardigheden heeft ontwikkeld of de mate waarin een gebruiker beter in staat is deel te nemen aan de samenleving. Dit meten wij aan de hand van persoonlijke gesprekken, maar ook uit onderzoek. De komende tijd zullen wij onderzoeken welke aanvullende mogelijkheden bestaan voor het meten van het effect.
3. *Waardering*. De mate waarin onze gebruikers onze dienstverlening waarderen. Regelmatig vragen wij onze gebruikers naar hun waarde-ervaring in enquêtes en door met hen in gesprek te gaan.

Acties voor beleidsperiode:

- Samen met partners onderzoeken hoe wij onze kwaliteiten en ons rendement kunnen toetsen, met name naar het effect van onze dienstverlening.

De Bibliotheek wordt algemeen erkend als basisvoorziening en als zodanig ook via gemeentelijke subsidiëring ondersteund. Wij onderkennen de noodzaak, maar ook de mogelijkheden tot verdere ontwikkeling als ankerpunt voor individu en samenleving. Taal is en blijft daarvoor de basis. Bibliotheek Heusden wil met de uitvoering van het beleidsplan 2021-2024 flinke stappen op dit pad zetten.

Drunen, september 2020